

Literatura

- Beňa M. (1900): Meine zweijährige (1896-1898) Moosernte in der Umgebung von Napagedl. - Verh. Naturf. Ver. Brünn 38: 156-164.
- Beňa M. (1903): Die Laubmooseflora des Ostrawitzthales. - Verh. Naturf. Ver. Brünn 41: 3-27.
- Hájek M. (1996): Floristický materiál z okolí Hluku. - Sborn. Přírod. Klubu v Uherském Hradišti 1: 18-27.
- Hájek M. (1997): Mokřadní vegetace v jihozápadní části Bílých Karpat. - 132 p, ms. [Dipl. pr., depon. in: Knih. kat. botaniky Přírodověd. fak. UP, Olomouc]
- Podpěra J. (1908): Výsledky bryologického výzkumu Moravy za rok 1907-1908. - Zpr. Komise Přírod. Prozkoumání Moravy, Brno, sect. bot., 5 (1908): 1-41.
- Pospišil V. (1988): Die Laubmoose Mährens, ihr häufigkeits- und Gefährdungsgrad. - Acta Mus. Moraviae, Brno, sci. nat., 73: 123-148.
- Pospišil V. (1994): Mechorosty CHKO Bílé Karpaty. - Preslia, Praha, 66: 163-189.
- Váňa J. (1995): Předběžný seznam ohrožených mechorostů České republiky. II. Mechy (Bryophyta). - Preslia, Praha, 67: 173-180.
- Žurek F. (1972): Jeden ze Súchovské republiky. - Slovákco, Uherské Hradiště, 12-13: 59-61.

LIŠAJNÍK *COLLEMA DICHOTOMUM* (WITH.) COPPINS ET J.R.LAUNDON V ČECHÁCH

The lichen *Collema dichotomum* (With.) Coppins et J.R.Laundon in Bohemia

Ivan Pišút

Botanický ústav SAV, Dúbravská cesta 14, SK-842 23 Bratislava, Slovenská republika

Abstract: Localities of *Collema dichotomum* in Bohemia are reported. This rare species is assumed to be already extinct in the Czech Republic.

Pri štúdiu slovenských zástupcov rodu *Collema* Wigg. nom. cons. som mal možnosť vidieť tiež niekoľko položiek druhu *Collema dichotomum* (With.) Coppins et R.J.Laundon (syn. *C. fluviatile* (Huds.) Steud.) zbieraných na území Čiech. Pretože ide o vzácny, v Európe veľmi disjunktné rozšírený a ekologicky zaujímavý špecializovaný druh, evidentne veľmi ohrozovaný znečisťovaním vôd, považujem za užitočné uviesť bližšie údaje o jeho rozšírení v Čechách. Taxón tu bol posledný raz zbieraný v roku 1934, možno teda dôvodne predpokladať, že tu už vyhynul.

C. fluviatile je charakteristická úzkymi, opätovne vidlicovito rozkonárenými plochými alebo konvexnými, hladkými alebo iba slabó brázdovitými lalokmi, apotéciami s nápadne zhrubnutým vlastným excipulom (excipulum proprium) a veľkými pykniadiami (\varnothing až 550 μ m). Je euhydrofilná (Degelius 1954), rastie na viac menej stále zaplavovaných alebo vo vode ponorených skalách, zvyčajne v potokoch. Dosiaľ známe doklady naznačujú, že sa vápenným podkladom vyhýba. Zatiaľ je bezpečne známa z roztrúsených lokalít v Európe (Veľká Británia, Rusko, Francúzsko, Nemecko, Poľsko, Rumunsko) a jedného, bližšie nešpecifikovaného náleziska v Severnej Amerike (Degelius 1954 et 1974). Degelius vo svojich monografiách z územia ČR a SR neuvádzal žiadne lokality. Na Slovensku, hoci sa tento druh v literatúre udával z dvoch miest (Hazslinsky 1863, 1884), výskyt dosiaľ nebol spoľahlivo dokázaný (Pišút 1969). V ČR na území Moravy chýba, z Čiech zatiaľ jediný literárny údaj priniesol Suza (1927). Okrem toho Černohorský et al. (1956) spomenuli "Krkonoše", ale bez bližšieho lokalizovania.

Distributio in Bohemia:

Bohemia sept., montes Krkonoše: ad saxa in flumine Úpa supra cataractam Úpský vodopád, 1934 leg. V.Kučák sub n. *Leptogium cataclystum* [Kučák: Lichenes Bohemiae 5063] (PR). - Bohemia orient., montes Orlické Podhůří: opp. Kostelec nad Orlicí: in flumine Divoká Orlice supra lapides gneissaceas ad pag. Litice, alt. ca 380-390 m, 1925 leg. J.Suza sub n. *Leptogium cataclystum* (PR, herb. A. Vězda). - Bohemia orient., montes Českomoravská vrchovina: ad lapides inundatas in flumine Doubravka prope opp. Chotěboř, 1889 leg. E.Bayer sub n. *Astraspis bohémica* (PR);

ibid., 1890 et 1891 leg. E. Bayer sub n. *Astraspis dendritica* (PR); ibid., loco "Mikšovy jámy" dicto ad saxa gneissacea inundata, 1891 leg. E. Bayer sub n. *Astraspis dendritica* (PR).

Poznámky: 1. E. Bayer označuje schédy svojich zberov menom nového monotypického rodu, najprv ako *Astraspis bohemica*, neskôr *A. dendritica*. Mená ani popis však nikdy neboli publikované.

2. Lokality zo severných predhorí Krkonôš (Hirschberg = Jelenia Góra a rieka Kochel = Kochanówka) citované Degelium (Degelius 1954) sa nenachádzajú v Nemecku, ale v Poľsku.

Pod'akovanie

Aj na tomto mieste srdečne ďakujem dr. M. Svrčkovi, CSc., za informáciu o Bayerových zberoch.

Literatúra

- Černohorský Z., Nádvořík J. et Servit M. (1956): Klíč k určování lišejníků ČSR. I. díl. - 156 p., Nakl. ČSAV, Praha.
- Degelius G. (1954): The lichen genus *Collema* in Europe. Morphology, taxonomy, ecology. - Symb. Bot. Upsal. 13/2: 1-499.
- Degelius G. (1974): The lichen genus *Collema* with special reference to the extraeuropean species. - Symb. Bot. Upsal. 20/2: 1-215.
- Hazslinszky F. (1863): Eperjes viránya zuzmói. - Math. Term.-Tudom. Közlem. 7: 43-73.
- Hazslinszky F. (1884): A magyar birodalom Zuzmó-flórája. - 304 p., Budapest.
- Pišút I. (1969): Die Arten der Flechtengattung *Collema* G.H. Web. in der Slowakei. - Zborn. Slov. Nár. Múz. - Prir. Vedy 14/2 (1968): 5-72.
- Suza J. (1927): Zajímavé nálezy lišejníků v Československu. - Čas. Morav. Mus. Brno 25: 283-287.

ZAÚJÍMAVÉ NÁLEZISKO EPIFYTICKÝCH LIŠAJNÍKOV VO VRÁTNEJ DOLINE, MALÁ FATRA, SLOVENSKO

An interesting locality of epiphytic lichens in the Vrátna dolina valley, Malá Fatra Mts., Slovakia

Anna Guttová

Botanický ústav SAV, Dúbravská cesta 14, SK-842 23 Bratislava, Slovenská republika

Abstract: The Vrátna dolina valley, Malá Fatra Mts., an area where tourism is highly developed, is, surprisingly, shelter for several endangered epiphytic lichens, e.g. *Caloplaca herbidella* (Hue) H. Magn., *Leptogium saturninum* (Dicks.) Nyl., *Parmelia flaventior* Stirt., *Parmelia pastillifera* (Harm.) R. Schub. et Klem.

Vrátna dolina v Malej Fatre je turisticky veľmi frekventovanou oblasťou. Možno práve preto zostávalo stromoradie popri hlavnej cestnej komunikácii zo strany lichenológov nepovšimnuté. Podrobnejšie štúdium epifytov na jaseňoch, brestoch a lipách (*Fraxinus excelsior*, *Ulmus* sp., *Tilia* sp.) v nadmorskej výške 580-600 m v júli 1997 prinieslo viacero príjemných prekvapení.

Caloplaca herbidella (Hue) H. Magn. - E

Počet lokalít tohto oceánického druhu na Slovensku nie je, pochopiteľne, veľký. Vo Vrátnej doline sa sporadicky vyskytuje na jaseňoch (*Fraxinus excelsior*).

Prehľad doteraz známych lokalít: Chočské vrchy: Abies, leg. Lojka, (Magnusson, 1944). Nízke Tatry: supra corticem Juniperi communis in valle fluvii Hnilec prope pag. Pusté Pole, alt. 950 m (Vězda, 1960); ad corticem Sorbi aucupariae, in iugo montis Chmelienec prope pag. Svarín, alt. 1500 m; ad corticem Sorbi aucupariae in decl. boreoor. montis Kráľova hoľa prope Martalúzka, alt. 1400 m, (Pišút, 1970); ad corticem Piceae excelsae in valle flum. Lupčianka ad pedem montis Mestská hora (inter pag. Partizánska Lupča et Magurka), alt. 780m (Pišút, 1981). Slovenský raj: supra locum Klauzy dictum, alt. 970 m, Quercus sp., Lisická, 1992). Bukovské vrchy: Čiert'az -